

УДК 341.322(497.6)“1995“(048.83)

ДОИ 10.7251/SVR1918338В

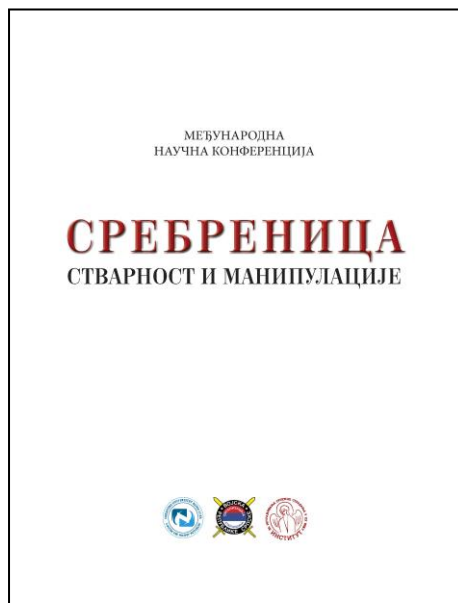
ПРИКАЗ ЗБОРНИКА РАДОВА

СРЕБРЕНИЦА – СТВАРНОСТ И МАНИПУЛАЦИЈЕ

Издавачи:

**Организација старјешина Војске Републике Српске
Независни универзитет Бања Лука
Институт за истраживање страдања Срба у 20. веку Београд**

Штампа: Графид, Бања Лука

Зборник научних радова „СРЕБРЕНИЦА – СТВАРНОСТ И МАНИПУЛАЦИЈЕ“ произашао је из реферата са међународне научне конференције која је одржана 12. и 13. априла 2019. године у Бањој Луци.

Циљ конференције је био да се на објективан и стручан начин сагледа историјски контекст и размере злочина почињених на територији Подриња и Сребренице као и да се прикаже истина о дешавањима у и око Сребренице у периоду од 1992. до 1995. године. Утврђивање истине о Сребреници је

историјски неопходан процес који тражи историјско-научни приступ који ће довести до свестраног сагледавања стварних размера догађаја у Подрињу током протеклог грађанског рата у Босни и Херцеговини. Без сагледавања укупног тока ратних дешавања, немогуће је сагледати њихову целину и сместити у објективне историјске оквире.

Уколико изостане научно-стручни приступ, наставиће се ширење конструисаних прича и дезинформација о Војсци Републике Српске о Републици Српској и даље манипулисање стварним током и размерама догађаја којима се на одговарајући начин колективизују кривица српског народа за геноцид и све злочине на простору Босне и Херцеговине.

Конференција је окупила еминентне стручњаке различитих профила из Русије, САД, Немачке, Израела, Швајцарске, Бугарске, Велике Британије, Француске и Португалије, региона и Босне и Херцеговине. Током дводневног рада дата је нова слика о истини о ратним догађајима у Сребреници и околини од 1992. до 1995. године.

Зворник радова „СРЕБРЕНИЦА – СТВАРНОСТ И МАНИПУЛАЦИЈЕ“ приређен је на 800 страна представљајући 49 реферата од 53 аутора, од којих су запажени радови 16 страних аутора изван простора бивше Југославије и 4 анализе ставова међународних представника и према домету представља својеврстан научно-стручни национални пројекат.

Један од иностраних аутора аустријски историчар и публициста **проф. др Ханес Хофбауер**, који се већ две деценије бави Балканом са историјског, политичког, социјалног али и економског аспекта, истиче да за њега овакве конференције имају велики значај, посебно што светска јавност недовољно зна о стварним дешавањима у Сребреници. Хофбауер је у својој књизи „Наручена истина – купљена правда“ анализирао догађаје '90-их.

Хофбауер истиче: „Ако кажете да је само једна страна демонизирана током рата, као што је српски народ представљен, мислим да то није прави став за почетак. И ако још негирање геноцида буде кажњиво, зауставиће се свака дискусија и истраживање што је неприхватљиво. Мислим да то није добро и морате се борити за истину“. Он је говорио о правосуђу као начину ратовања, као и чињенице да запад користи Сребреницу да спроведе мисаоне злочине у законодавство, што је апсурд. Хофбауер истиче да постоје планови да се правно забрани негирање и порицање геноцида у Сребреници у многим земљама. Сведоци смо да низ невладиних организација, финансираних од америчких, британских или немачких владиних тела, као и спекуланта попут Сороса, напорно ради на томе да спроведе приче о геноциду, ономе што се догодило у Сребреници, што правно легитимише НАТО интервенције у Југославији– каже Хофбауер.

Београдски **адвокат Тома Фи́ла** је упозорио да се у једном делу Босне и Херцеговине и на Косову припрема закон о забрани порицања злочина у Сребреници и у Рачку. Али дајте да се одупремо забранама да мислимо својом главом - поручио је Фи́ла. Он каже да се за истину морамо борити свим средствима а овакве научне конференције су прво место да се јавно и аргументовано проговори о свим догађајима и анализирају протекли догађаји у Сребреници где је неприхватљиво да за рат и страдања буде одговорна само једна – српска страна.

Публициста из Санкт Петербурга **др Виктор Безрученко** рекао је да су муслиманске снаге 28. дивизије тзв. Армије БиХ биле бројне и легитимни објекат напада у операцији ВРС „Криваја 95“. Он је рекао да је та војна формација из демилитаризоване зоне под „покровитељством“ УН годинама изводила непрекидне нападе на српска села и вршила масовне злочине, највећим делом према цивилном становништву, што уопште није наишло ни на какву осуду међународне јавности.

Доктор политичких наука из Лондона **Џорџ Самуели**, ангажован на истраживањима у САД у опширном реферату каже да су у Сребреници почињени злочини, али да се то не може сматрати геноцидом. У том контексту он потврђује да су муслиманске снаге непрекидно изазивале српске, што је узроковало операцију усмерену ка заустављању злочина у Подрињу над српским народом - истакао је Ђорџ Самуели.

Академик из Москве **др Јелена Гускова** у свом реферату наводи да се уз заједнички рад Русије и Срба са обе стране реке Дрине може спречити стварање комплекса колективне кривице, а ревизијом свих извештаја о Сребреници спречити негативан утицај на младе нараштаје. Штета која је почињена Србима подршком раније руске администрације на формирању Хашког суда и прихватањем извештаја о његовом раду на која нико није реаговао је, нажалост, дугорочна и тешко поправљива.

Публициста и издавач из САД **Церед Израел** у свом обимном реферату истакао је да је Ватикан усмеравао оптужбе Срба за геноцид над Хрватима и муслиманима, те био покровитељ неоусташке Хрватске. Он је навео да је спровођење тог плана почело још сукобима у Хрватској 1991. године, те да се заборавило на јасеновачки геноцид над Србима у Другом светском рату, који су починиле усташе и НДХ. Израел је оценио да је значајну улогу у етикетању Срба геноцидним широм света одиграла Католичка црква која је активност усмерила на обрачун са православљем на Балкану.

Драга Мاستиловић, професор историје са Филозофског факултета у Источном Сарајеву, говорио је о страдањима Срба у Сребреници током Другог светског рата, наводећи да су усташе и муслиманска милиција тада били посебно свирепи према српском народу, нејачи и старцима у том крају. Усташе су у периоду 1941-1945. година убиле 1.076 одраслих, 546 жена, 210 старца и 430 деце, што је укупно 2.262 жртве, већином српске. У једном селу су резали женама и уши да би накит лакше скинули - навео је, између осталог, Мاستиловић и рекао да податке о страдању Срба у 20. веку треба систематизовати да би била на располагању будућим поколењима.

Проф. др Станко Нишић из Института за геополитику из Београда рекао је да је, што време одмиче, све више је аргумената који оповргавају и величину жртава и величину злочина као и начина на који су страдали многи муслимански борци у борбама око Сребренице. Он указује да је Подриње кроз векове био интересантан геополитички

простор oko kojeg su velike sile imali različite planove i usmeravale svoje geopolitičke aktivnosti.

Професор руског Универзитета ТИСБИ у Казању др **Александар Мезјаев** оценио је да је главни циљ Хашког трибунала био да увери светску заједницу да је српски народ одговоран за геноцид. Овај задатак није испуњен, јер објективан преглед свих материјала Хашког трибунала показује да је он незаконит јер га није формирала Генерална скупштина УН, био је зависан од оних који су га финансирани, углавном САД, и посебно пристрасан према опредељењима моћних који су унапред одредили улоге криваца и жртве - закључује Мезјаев.

Професор Правног факултета Универзитета у Бањалуци **академик Витомир Поповић** рекао је да је последња изјава командантна УНПРОФОР-а Луиса Мекензија да се у Сребреници није десио геноцид врло значајна за објективно сагледавање свих догађаја из протеклог рата и стварање већег степена поверења између Срба, Хрвата и Бошњака који живе на простору бивше Југославије. Он је био командант УНПРОФОР-а у БиХ и релевантна је личност која као и многи други данас реално указује на догађаје, кривце и потребу реалног сагледавања догађаја.

Адвокат Зоран Живановић из Београда тврди да су геноцид у Сребреници призивале земље које су помогле хрватску „Олују“, на челу са САД, Великом Британијом и Немачком, да би оправдале ангажовање НАТО-а и америчке агенције MPRI у припреми и извођењу хрватске војно-полицијске акције у којој је из Хрватске протерано 250.000 Срба, а више хиљада убијено. Овакве конференције - рекао је Живановић – представљају место где треба реално сагледати стварне узроке, али и последице догађаја који су проистекли након насилног распада заједничке државе.

Адвокат Горан Петронијевић из Београда рекао је да, ионако нарушене међуетничке односе на простору бивше Југославије па тиме и у Босни и Херцеговини додатно оптерећује то што пред Хашким трибуналом у великој мери није утврђивана истина. Он је истакао да је међународни фактор унапред утврдио матрицу одговорности представника српског народа и судио их максималним казнама по тој матрици углавном Србима.

Адвокат Бранко Лукић из Београда истакао је да су се у Сребреници у протеклом рату догодили злочини, али не и геноцид. Када се саберу сви губици од Шушњара и Каменице преко Церске и Црног врха, па до Баљковице и све околности које су се дешавале током пробоја из окружења у дужини од око сто километара, можемо закључити да је 28. дивизија тзв. Армије БиХ имала најмање 5.000 погинулих. Ови губици су плод жестоких сукоба снага 28. дивизије која се пробијала из обруча ни на који начин не могу се повезати са стрељањима заробљених - рекао је Лукић.

Академик проф. др Борис Кривокапић са Универзитета „УНИОН – Никола Тесла“ из Београда рекао је да је у Сребреници 1995. године извршен низ тешких злочина, али да су то били ратни

злочини геноцида и злочини против човечности. Он је у врло опширном научном реферату анализирао однос између прокламованих одређења геноцида и онога што је чињено широм света а није карактерисано геноцидом. Академик Кривокапић аргументовано доказује да ни један елемент за дефинисања геноцида по Конвенцији из 1948. године не може бити прихваћен за оцену догађања у Сребреници закључујући да се српске снаге нису починиле геноцид јер није постојала таква намера али ни план да се то проведе што изричито дефинише Конвенција.

Ректор Универзитета у Источном Сарајеву и демографски експерт **проф. др Стево Пашалић** рекао је да се током и након рата у БиХ свесно манипулисало бројем жртава. Према расположивим подацима, процена је да је током рата у БиХ погинуло, убијено, нестало или умрло због ратних последица приближно 2,4 одсто укупног становништва БиХ пописаног 1991. године. У опширном реферату поткрепљеном табелама и упоредним подацима највише су страдали Срби те да је због вишегодишњих злочина и ратних дејстава дошло до правог егзодуса становништва са ових простора.

Председник Међународне комисије за утврђивање истине о Јасеновцу **академик др Србољуб Живановић из Лондона** истакао је да је неспорно да су протекли догађаји на југословенском простору били плод манипулација и пропаганде што захтева реално научно утврђивање истине о наводном геноциду који су починили Срби у Сребреници. Не смеју бити прихваћена прагматична мишљења судија у Хагу за почињене злочине и одговорност Срба, истиче Живановић, јер она нису израз реалности. Он подсећа да је над Србима у Другом светском рату почињен геноцид на простору тадашње Независне Државе Хрватске, у чијем је саставу била и Босна и Херцеговина и којем су учествовале хрватске и муслиманске усташке снаге. Неприхватити оцену геноцида НДХ у Јасеновцу и другим стратиштима где је страдало готово милион Срба а прихватити оптужбе Срба за геноцид у Сребреници где је у борбама страдало неколико хиљада људи је у најмању руку непримерено - закључује академик Живановић.

Француски истраживач и **антиратни и антирасистички борац Џорџ Памфри** аутор је запаженог реферата „Шест основа мита о Сребреници“ у којем на аргументован начин потврђује свесне манипулације догађајима у Сребреници и неоправдане оптужбе Срба за геноцид потврђујући настојања неких међународних кругова да кроз шест основа граде мит о Сребреници којима би се цементирала српска одговорност за догађаје у рату у БиХ.

Академик проф. др Владимир Лукић нагласио је да се они, који су починили геноцид над Србима, данас желе представити као цивилизовани народи, што је недопустиво. Чињенице показују да су потомци оних који су починили геноцид, починили злочине у Подрињу од 1992. до 1995. године, што је наишло на опште ћутање међународне заједнице - рекао је Лукић.

Предсједник Института за истраживање српских страдања у 20. веку из Београда **Миливоје Иванишевић** каже да је у сребреничком крају од 93 српска насеља уништено 81, а да је од 9.390 мештана, након похода муслиманских снага, остало 860. У оширном реферату Иванишевић наводи страдања више од 3.000 Србе по селима у Подрињу, наводећи тачне датуме дејстава муслиманских снага и поименична страдања људи. Он је до тих података дошао током двадесет година истраживања и објавио је анализе у више књига о чему се свесно читало. Иванишевић сматра да се на оваквим научним конференцијама мора доћи до реалних узрока али и бројки страдања свих страна и спречити свесно занемаривање српских жртава.

Александар Дорин, истраживач и публициста из Швајцарске, поднио је реферат: „Манипулације злочинима Срба у Сребреници производ је оркестрираног деловања многих кругова“. Запажен је реферат **Питера Брук**, публициста и колумнисте Ел Пасо Хералд Пост из Тексаса, САД на тему: „Разбијање Југославије и антисрпска пропаганда“. Џорџ Богданич, филмски продуцент из Чикага у САД и **Џонатан Рупер**, режисер ВВС из Лондона у Великој Британији поднели су реферат под називом: „Сребреница – питање доказа“ истичући начине и обиме манипулација информацијама и чињеницама.

Проф. др Лоренс Ауренце Френч, клинички психолог са Универзитета Њу Хемпшир из САД, приредио је реферат на тему: „Препреке и изазови ресторативној правди у Босни и Херцеговини након грађанског рата“. Ту је и запажен реферат **Екатерине Јурјеве Пољгујеве**, уреднице „Советская Россия“ из Москве, под називом „Оптужбе Срба за геноцид супротне стварним догађајима у Сребреници“ те реферат **проф. др Ванде Шиндлеј** са Далас универзитета из САД под називом „Сребреница камен спотицања у пресуђивању за геноцид“.

Стручњак за безбедност и тероризам **Џевад Галијашевић** рекао је да су радикални ставови некадашњег лидера муслимана Алије Изетбеговића довели до ратних сукоба у БиХ. Он је правио упоредбу Исламске декларације са Кураном и констатовао да је Исламска декларација Алије Изетбеговића био политички програм за стварање исламске државе на Балкану којег су спријечиле српске снаге и да је његов поклич на џихад произвео жестоке сукобе у Босни и Херцеговини. Галијашевић наглашава да се политика Алије Изетбеговића о стварању исламске државе и данас реализује уз помоћ бошњачког руководства у Сарајеву и избеглица из арапских земаља међу којима је значајан број радикалних исламиста.

Проф. др Радован Радиновић, генерал-потпуковник са Института за геополитику из Београда, поднио је реферат, као војну експертизу, под насловом: „Оружана дејства Војске Републике Српске у операцији „КРИВАЈА 95“ и однос према цивилима“. У Зборнику је запажена анализа операције ВРС **контра-адмирала Бошка Антића** са Институт за стратегијске студије из Београда под насловом „Операција ВРС „Криваја“ спречавање злочина муслиманских снага“ и реферат

судионика преговора из Братунца пре трагичних догађаја у Сребреници **проф. др Милована Милутиновића**, пуковника из Организације старјешина ВРС, под називом: „Минирање договора муслиманске делегације са генералом Ратком Младићем и командантом УНПРОФОРА у Сребреници“

Генерал-потпуковник Војске Републике Српске **Петар Шкрбић**, **помоћник Команданта ГШ ВРС**, рекао је да српска страна није планирала било какве злочине у Сребреници, а једина је одговарала. Сребреница није била демилитаризована како је раније договорено већ је послужила да се у сукоб против Срба у Босни и Херцеговини на страни муслимана увуку и НАТО снаге - каже Шкрбић.

Ратни командант Братуначке бригаде ВРС пуковник **Видоје Благојевић** рекао је да његова бригада није починила злочин у Сребреници, али да је, без обзира на ову чињеницу он осуђен без икаквих доказа и права на адвоката и давања изјаве пред Хашким трибуналом. „Моја бригада и сви моји борци прошли су кроз Сребреницу поносно, чиста образа и не могу се довести у везу ни са једним кривичним делом, а камоли почињеним злочиним на том простору. Нема оптужнице против мојих војника и на то сам изузетно поносан“ – закључио је Благојевић.

Један од реферата на конференцији имао је и **Ибран Мустафић**, аутор књиге „Планирани хаос у Сребреници“, у којем је наведено да је у Сарајеву испланиран сценарио за Сребреницу, а реализован од оперативаца страних обавештајних служби. Ибран је истакао да је Насер Орић са његовим криминалцима упадао у српска села пљачкао и вршио масовне злочине што се није смело догодити. Он је истакао да је број страдалих Бошњака увећан, јер су на списак убијених додати многи који су умрли и страдали много пре операције у Сребреници јула 1995. године.

Португалски генерал Карлос Мартинс Бранко, који је био шеф војних посматрача Уједињених нација са сједиштем у Загребу, чија је јурисдикција била и Босна и Херцеговина, након обиласка Сребренице после операције српских снага и разговора са војним посматрачима и припадницима Холандског батаљона УНПРОФОР.а закључио да су се у Сребреници догодили злочини али да се то не може квалификовати геноцидом. Он је то објавио и у својој књизи „Рат на Балкану“ у којој износи геополитичка разматрања, дихадизам код муслиманских снага и поплаву дезинформација којима су Срби сатанизовани у међународној јавности.

У студији „Сребреница – крунски сведок“ бугарски публициста **Чивиком Жерминал** из Хага на врло аргументован начин говори о класичним манипулацијама током суђења пред Хашким трибуналом где се као сведок у бројним судским процесима појављује Дражен Ердемовић, ратни злочинац са којим се Суд нагодио да лажно сведочи. У опширном тексту Жерминал указује на неприхватљивост његовог сведочења која су у супротности са стварним догађајима а све са циљем наводног потврђивања оптужби против најодговорнијих српских

представника у судском процесу. Неспорно се ради о суноврату Хашког трибунала који је приоритетно испуњавао замисли моћних о оптужбама Срба а не потврђивање чињеница шта се уистину дешавало тих јулских дана у Сребреници.

Зборник радова, који је овом приликом представљен, драгоцен је приказ дешавања у и око Сребренице 1992.-1995. године. Штампан је у 1000 примерака и може се рећи да својом свеобухватношћу, научном анализом и мноштвом актуелних података трасирао пут борбе за истину. На конференцији је потврђено да јединице Војске Републике Српске нису починиле геноцид над муслиманима у Сребреници иако нико не спори да је било злочина које су починиле све стране током ратних дејстава и за које појединци морају одговарати, али не у пристрасним судовима какав је Хашки трибунал и Суд Босне и Херцеговине.

Доц. др Мирослав Баљак
Истраживачко едукативни центар Зворник